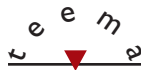

Inka Pippuri

Apua tohtorien työllistymiseen

Tutkijoiden näkökulmia metsäntutkimukseen

Ennen jatko-opintojeni alkua eräs biologi sanoi minulle ”älä missään nimessä lue tohtoriksi, jätät vain työttömäksi”. Enpä silloin ajatellut asiaa sen tarkemmin, mutta pian jatko-opintojen alettua paljastui silmille iskevä epävarmuus ja jatkuva kilpailu rahoituksesta. Tohtoreita koulutetaan yhä enemmän ja nopeammin, mutta yliopiston palvelukseen voi jäädä vain murto osa valmistuneista tohtoreista, yleensä ne jotka ovat rahoituksensa itse onnistuneet hankkimaan. Samalla hallitus leikkaa rahoitusta koulutuksesta ja tutkimuksesta. Tohtoreita kannustetaan lähtemään töihin yliopistojen ulkopuolelle sekä postdockiksi ulkomaille, mutta yrityksistä huolimatta moni päätyy kortistoon sekä pätkätöihin. Työvoimatoimistoissa istutaan mykistyneinä kun samaan aikaan oman vuosikurssin muut maisterit hakevat ylennyksiä yritystysjohdossa. Onko tässä mitään järkeä?

Tohtorit ja yritykset eivät löydä toisiaan

Metsätieteen seminaarissa ”Tutkijoiden näkemyksiä metsäntutkimukseen” (Tieteidentalo 19.8.2015) Hely Häggman puhui tohtorikoulutuksen historiasta päättyen tohtoreiden nykyiseen synkenevään työllisyystilanteeseen. Puheen pääkysymyksenä oli, miten tohtorit ja elinkeinoelämä voitaisiin saattaa paremmin yhteen tohtoreiden työllistymisen helpottamiseksi.

Mielestäni on ihmeellistä, että elinkeinoelämässä ei ole paremmin hyödynnetty tohtoreiden osaamispotentiaalia. Palkatessaan valmistuneen tohtorin

yritys saa kuten Häggmankin sanoi ”taitavan moniosaajan”, joka hallitsee tieteen uusimmat tulokset ja menetelmät sekä jolla on roimasti intoa työskennellä. Tämän lisäksi tohtori tuo mukanaan tutkimusverkoston ja pystyy toimimaan linkkinä tutkimuksen sekä käytännön välillä. Tämä mahdollistaa yrityksen kehitystarpeiden sekä tutkimuksen paremman kohtaamisen sekä tutkimustulosten paremman käytäntöön soveltamisen. Tämähän on selvä win-win-tilanne, mutta ideoita tarvitaan miten tohtorit ja elinkeinoelämä saadaan paremmin kohtaamaan.

Häggman nosti puheessaan esille mielenkiintoisen ajatuksen mm. vuoden mittaisesta yritysten tai säätiöiden rahoittamasta työskentelyjaksosta yrityksissä yhtenä osana tohtorikoulutusta. Nykyiset tavoitteet nopeasta valmistumisesta eivät kuitenkaan tue jatko-opintoaikana suoritettavia työskentelykausia. Toisaalta, jos jakso voitaisiin sopivasta integroida väitöskirjan aiheeseen ja tutkimuskysymyksiin, myös väitöskirjan eteneminen työskentelyn aikana voitaisiin mahdollistaa. Häggman toi esille myös hyvän ajatuksen säätiöiden tukemasta ”tohtoribooklistasta”, jossa tohtori valmistumisensa jälkeen voisi työskennellä jonkin aikaa elinkeinoelämän piirissä. Molemmat näistä ideoista voisivat mahdollistaa tohtoreiden paremman verkostoitumisen ja työllistymisen elinkeinoelämän puolelle. Hyviä ideoita ja todellisia toimenpiteitä tarvitaan, jotta tohtorit ja elinkeinoelämä saadaan paremmin kohtaamaan. Tämä vaatii aktiivisuutta niin yliopistoilta, elinkeinoelämältä kuin tohtorikoulutukseltakin.

Urasuunnittelua ja aitoa kanssakäymistä

Jos ja kun tohtoreita tuotetaan liukuhihnalla tähän tahtiin, tohtorit on myös paremmin integroitava työelämään jo koulutuksen aikana. Kuten myös Häggmannin seminaaripuheessa tuli selkeästi esille, urasuunnittelu tulisi ottaa tärkeäksi, pakolliseksi osaksi tohtorikoulutusta. Mielestäni jo opintojen alussa opiskelijalle pitää kertoa tohtorien erillisistä työllistymismahdollisuuksista, jotta opiskelija voi yhdessä ohjaajan kanssa suunnata opintojaan sekä tutkimusprojektejaan työllistymistä tukevaan suuntaan ja solmia yhteistyöprojekteja yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa. Urasuunnittelun osaksi on liitettävä myös koulutusta siitä, miten tunnistaa ja markkinoida omaa osaamistaan tohtorina.

Tohtorikoulujen on panostettava selvästi enemmän nuorien tutkijoiden ja elinkeinoelämän aitoon kohtaamiseen. Jo edellä mainitussa seminaarissa keskusteltiin myös tutkijoiden ja elinkeinoelämän vuoropuhelusta. Esille nostettiin ajatus ”pyöreän pöydän seminaareista”, joissa tutkijat voivat kertoa lyhyesti tutkimuksistaan elinkeinoelämän toimijoille ja näin edesauttaa tutkimustiedon leviämistä soveltajien käyttöön. Tohtorikoulu sekä tutkimusryhmät voisivat entistä aktiivisemmin järjestää tällaisia seminaaripäiviä, keskustelutilaisuuksia, tapaamisia ja illanistujaisia nuorten tutkijoiden ja yritysten/organisaatioiden välillä. Näissä tilaisuuksissa nuorilla tutkijoilla olisi tilaisuus markkinoida osaamistaan ja yrityksillä keskustella kehittämistarpeistaan. Ennen kaikkea aito kanssakäyminen ja tutustuminen ovat avainasemassa.

Myös niiden tohtoreiden koulutuksessa, jotka haluavat tutkijoina jatkaa, on verkostoituminen sekä elinkeinoelämän että muiden yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa elintärkeää. Nykyään rahoitusta saavat lähes yksinomaan hakemukset, joissa on useita yhteistyötahoja – myös ulkomaisia. Tämä tulee ottaa huomioon jo jatko-opintosuunnitelmaa tehdessä yhteistyöprojektien sekä vierailujen muodossa. Lisäksi tutkijakoulutuksessa ja tutkimuksessa yleensä pitäisi panostaa yhä enemmän tieteen väliseen yhteistyöhön, jonka avulla aivan uudenlaisia tutkimusideoita voitaisiin synnyttää. Myös rahoitusta myönnetään miellellään monitieteiseen tutkimukseen. Monitieteisiä seminaareja, keskustelutilaisuuksia ja illanistujaisia tulisikin järjestää nykyistä enemmän.

Tohtorikoulutukseen kuuluva urasuunnittelu sekä yhteistyö elinkeinoelämän kanssa voisivat nopeuttaa tohtoreiden työllistymistä, mutta kaikkein suurin merkitys on tietenkin tohtorin omalla aktiivisuudella.

■ vastavalmistunut Maatalous- ja Metsätieteiden tohtori
Inka Pippuri, Itä-Suomen Yliopisto
Sähköposti inka.pippuri@uef.fi